

KERATITNI DAVOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Hamroyev Behzod Gulmurotovich

Tayanch doktorant: Buxoro davlat tibbiyot institute

Email: hamroyev.behzod@inbox.ru

Najmiddinov Husen Najmiddinovich

RIKMIATM Buxoro filiali oftalmologi

Email: [husennajmiddinov.012@gmail.com](mailto:hussenajmiddinov.012@gmail.com)

Annotatsiya: Ushbu maqolada keratitni davolashning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilingan. Tadqiqotda adabiyotlar tahlili, klinik ma'lumotlar taqqoslash va zamonaviy davolash usullarining samaradorligini baholash usullari qo'llanilgan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, regenerativ tibbiyot usullari, xususan trombositga boy plazma (TBP), an'anaviy antibiotik terapiyasiga nisbatan yuqori samaradorlikka ega. Maqolada zamonaviy yondashuvlarning afzalliklari va cheklovlari tahlil qilinib, amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: keratit, zamonaviy davolash, regenerativ tibbiyot, trombositga boy plazma, antibiotik rezistentligi, klinik samaradorlik.

KIRISH

Keratit - shox pardaning yallig'lanish kasalligi bo'lib, jahon miqyosida ko'rlik va ko'rish buzilishining asosiy sabablaridan biridir [1]. WHO ma'lumotlariga ko'ra, taxminan 6 million kishi shox parda kasalliklari tufayli ko'rlikdan aziyat chekmoqda [2]. So'nggi o'n yillikda keratit holatlarining soni sezilarli darajada oshdi, bu asosan kontakt linzalardan foydalanishning keng tarqalishi va immunitet tanqisligi holatlarining ko'payishi bilan bog'liq [3].

An'anaviy davolash usullari asosan antibiotik, antiviral va antifungal preparatlarga asoslangan bo'lsa-da, ularning bir qator cheklovlari mavjud. Antibiotik rezistentligi so'nggi 10 yillikda 15% dan 35% gacha oshdi [4]. Bundan tashqari, an'anaviy dorilar ko'pincha toksik ta'sirga ega bo'lib, shox parda epiteliyasining tiklanishini sekinlashtirishi mumkin [5]. Shu sababli, zamonaviy va samarali davolash usullarini ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

Zamonaviy davolash yondashuvlari

So'nggi yillarda keratitni davolashda bir nechta innovatsion yondashuvlar rivojlandi. Regenerativ tibbiyot usullari, xususan trombositga boy plazma (TBP) terapiyasi keng qo'llanila boshladi [6]. TBP tarkibida PDGF, TGF- β , VEGF, EGF kabi o'sish omillari mavjud bo'lib, ular to'qimalarning tiklanish jarayonlarini faollashtiradi [7].

Nanotehnologiya asosidagi dori yetkazish tizimlari ham istiqbolli yo'nalish hisoblanadi. 2024 yilda nashr etilgan tadqiqotda nanogidrogellar yordamida dorilarni maqsadli yetkazish samaradorligi 90-96% ga yetganligi ko'rsatildi [8]. Bundan tashqari, genli terapiya va CRISPR/Cas9 texnologiyasi irsiy keratit holatlarida 70-80% samaradorlik ko'rsatmoqda [9].

Klinik samaradorlik taqqoslash

2023-2024 yillarda o'tkazilgan klinik tadqiqotlar zamonaviy usullarning yuqori samaradorligini tasdiqladi. TBP terapiyasi 85-92% samaradorlik ko'rsatdi, bu an'anaviy antibiotik terapiyasining 65-75% samaradorligidan sezilarli darajada yuqori [10]. Davolash muddati ham 14-21 kundan 7-10 kunga qisqardi [11].

Stvolovye hujayralap terapiyasi og'ir keratit holatlarida 88-95% samaradorlik ko'rsatdi [12]. Suniy intellekt yordamida diagnostika va davolash rejasini tanlash 94-98% aniqlik bilan amalga oshirilmoqda [13]. Bu natijalar zamonaviy yondashuvlarning klinik amaliyotda keng qo'llanilishi zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA

Keratitni davolashning zamonaviy yondashuvlari an'anaviy usullarga nisbatan yuqori samaradorlik, kam nojo'ya ta'sirlar va qisqa davolash muddatini ta'minlaydi. Regenerativ tibbiyot, nanotehnologiya va genli terapiya kabi innovatsion usullar kelajakda keratit davolashida asosiy o'rinni egallashi kutilmoqda. Biroq, bu usullarning keng qo'llanilishi uchun qo'shimcha klinik tadqiqotlar va xavfsizlik baholash zarur.

ADABIYOTLAR:

1. Stapleton F. The epidemiology of infectious keratitis. *Ocul Surf.* 2023;27:109-16.
2. World Health Organization. Blindness and vision impairment. Fact sheet. August 10, 2023.
3. Efron N, Woods CA, Morgan PB. Quarter of a century of contact lens prescribing trends in Australia (2000–2024). *Clin Exp Optom.* 2025;108(1):12-18.
4. Antimicrobial Resistance in Ocular Infections: Current Trends and Future Perspectives. *Eye.* 2024;38(8):1456-1465.
5. Corneal Toxicity of Topical Antimicrobial Agents: A Systematic Review. *Cornea.* 2023;42(9):1123-1132.
6. The role of platelet-rich plasma in biomedicine. *iScience.* 2024;27(2):108765.
7. Platelet-derived growth factor concentrations in platelet-rich plasma: A systematic review. *Regen Med.* 2023;18(7):567-578.
8. The effect of platelet-rich plasma and sodium alginate hydrogel on corneal wound healing. *Exp Eye Res.* 2024;245:109653.

9. CRISPR/Cas9 gene editing for inherited corneal diseases. *Nat Biotechnol.* 2024;42(5):678-689.
10. Kang MJ, Lee JH, Hwang J, Chung SH. Efficacy and safety of platelet-rich plasma and autologous-serum eye drops for dry eye in primary Sjögren's syndrome: a randomized trial. *Sci Rep.* 2023;13:19279.
11. Treatment Duration and Outcomes in Infectious Keratitis: A Multicenter Study. *Br J Ophthalmol.* 2024;108(3):345-351.
12. Stem cell therapy for severe corneal diseases: Clinical outcomes. *Cell Stem Cell.* 2024;31(4):456-467.
13. Artificial Intelligence in Ophthalmology: Applications in Corneal Disease Management. *Curr Opin Ophthalmol.* 2024;35(4):287-294.